

districtscollege Antwerpen

Zitting van 24 februari 2020

Besluit

A-punt

GOEDGEKEURD

District Antwerpen

Samenstelling

de heer Paul Cordy, voorzitter districtscollege; de heer Tom Van den Borne, districtsschepen
de heer Samuel Markowitz, districtsschepen; mevrouw Charlien Van Leuffel, districtsschepen; mevrouw Femke Meeusen, districtsschepen
de heer Herald Claeys, districtssecretaris; mevrouw Olivia Alexander, waarnemend districtssecretaris

Zijn verontschuldigd:

mevrouw Charlien Van Leuffel, districtsschepen; de heer Herald Claeys, districtssecretaris

1	2020_DCAN_00125	Hoornstraat, Lange Brilstraat, Raapstraat, Stadswaag. Wegeniswerken. SWOU11821 - Projectdefinitie en concept. Mobiliteitsvoorwaarden - Goedkeuring
---	-----------------	---

Motivering

Aanleiding en context

fase	actie	datum	jaarnummer
advies	coördinatieoverleg openbaar domein	27 januari 2020	---

Het districtscollege van Antwerpen wenst de Stadswaag, Raapstraat, Hoornstraat en Lange Brilstraat heraan te leggen om zo het autoluwe gebied in de binnenstad uit te breiden, gekoppeld aan de geplande rioleringswerken.

De bedrijfseenheid Stadsontwikkeling heeft de zone onderzocht en gekeken naar alternatieven voor de huidige inrichting. Dit is vertaald in een projectdefinitie en een concept en werd voor advies aan de betrokken diensten voorgelegd.

De bedrijfseenheid Stadsontwikkeling legt de projectdefinitie en het concept ter goedkeuring voor.

Regelgeving: bevoegdheid

Met de collegebeslissing van 12 mei 2017 (jaarnummer 4463) werden de bevoegdheden van de districtscolleges gecoördineerd.

Artikel 11 bepaalt dat het districtscollege bevoegd is voor lokale straten en pleinen. De Hoornstraat, Lange Brilstraat, Raapstraat zijn lokale straten. De Stadswaag is een lokaal plein.

Het college is bevoegd voor de mobiliteitsvoorwaarden.

Argumentatie

Inleiding

Het projectgebied omvat naast de Stadswaag ook de 3 straten die uitgeven op het plein; de Raapstraat in het westen, de Hoornstraat in het noorden en de Lange Brilstraat in het oosten.

Planningscontext

De Stadswaag maakt deel uit van het projectgebied dat binnen het beeldkwaliteitsplan Campus besproken wordt. Over Stadswaag zelf doet het beeldkwaliteitsplan echter geen uitspraken.

Analyse

Op basis van de ingewonnen adviezen van de deskundigen werd de bestaande toestand grondig geanalyseerd en werden de knelpunten en potenties in beeld gebracht.

- **Karakter:** de Stadswaag is een beschermd stadsgezicht en kent een rijke geschiedenis. Vroeger bevond zich in het midden van het plein het waaggebouw, een soort belastingkantoor. Het gebouw brandde af in 1873 waarna er een plein werd aangelegd. De resten van het gebouw zouden nog aanwezig zijn onder het plein.
- **Groen:** op het plein staan 36 grote bomen. Een groentoets, waarin de bomen werden gescreend op hun vitaliteit, categoriseert alle bomen als ‘bij voorkeur te behouden’. Een aantal bomen vertonen wortelopdruk. In de Hoornstraat, Raapstraat en Lange Brilstraat is geen groen aanwezig.
- **Mobiliteit:** de Stadswaag is toegankelijk voor autoverkeer via de Hoornstraat. Midden op het plein splitst het autoverkeer naar het oosten (Lange Brilstraat) of het westen (Raapstraat). De rijweg bevindt zich centraal op het plein. Op de Stadswaag liggen enkele private inritten die bereikbaar zijn via de randen van het plein. Er zijn geen parkeerplaatsen op het plein en er rijdt geen openbaar vervoer. De Hoornstraat, Raapstraat en Lange Brilstraat zijn woonstraten met een afgebakende rijbaan en parkeerstrook.
- **Gebruik:** op het plein, gelegen in de horecakern universiteitsbuurt, bevinden zich enkele horecazaken. Tussen de bomen en tegen de gevels staan terrassen, zoals beschreven in het terrassenplan. Op de Stadswaag vinden ook heel wat (kleinschalige) evenementen plaats, vaak georganiseerd door studentenverenigingen. Er staan enkele zitbanken, afvalbakken en een drinkwaterfontein op het plein. In de straten die uitgeven op het plein staat geen straatmeubilair.
- **Techniek:** de openbare verlichting bestaat uit historiserende armaturen, zowel tegen de gevels als op palen centraal op het plein. De verlichting is intussen 20 jaar oud en voldoet niet aan de huidige eisen op vlak van duurzaamheid zoals die zijn vast gelegd in het Lichtplan van de stad Antwerpen. De riolering onder het plein en in de 3 zijstraten is verouderd en dient vervangen te worden.

Het plein is aangelegd met mozaïekkeien in een waaierverband. In de delen waar autoverkeer rijdt, komen de keien op sommige plaatsen los. De zijstraten zijn aangelegd in kasseien die zeker qua fietscomfort te wensen over laten. De voetpaden zijn er aangelegd in betonstraatstenen.

Algemene randvoorwaarden

In dit onderdeel worden de randvoorwaarden opgesomd waar het ontwerpvoorstel rekening mee moet houden. Het kan zowel gaan om planningsdocumenten als eisen of richtlijnen die worden geformuleerd door één van de partners:

- behoud bomen en groeiplaatsverbetering;
- riolering te vernieuwen in Raap-, Hoorn-, Lange Brilstraat en Stadswaag;
- vernieuwen openbare verlichting;
- terrasoppervlaktes minstens even groot;
- extra stallingscapaciteit fietsen;
- plaszuil in onderzoek;
- behoud drinkfontein;
- (hemel)waterstrategie op basis van waterplan;
- refereren naar voormalig waaggebouw.

Mobiliteitsvoorwaarden

- Stadswaag: woonerf zonder parkeerplaatsen;
- Raapstraat doorlopend;
- Lange Brilstraat doorlopend;
- Hoornstraat dubbel naar Stadswaag - doorlopend.

Ambitie

De Stadswaag blijft een gezellig en autoluw plein voor iedereen. Er wordt volop ingezet op verblijfskwaliteit met ruimte voor terrassen en behoud van de bomen. Boven- en ondergrondse maatregelen maken het plein klimaat robuust.

Concept

Na ontwerpend onderzoek werd een concept weerhouden waarbij de ambitie maximaal wordt gerealiseerd, rekening houdend met de randvoorwaarden. De krachtlijnen van het concept worden hier opgesomd:

Er is een mobiliteitsstudie op wijkniveau in opmaak. De resultaten van deze studie zullen de circulatiemaatregelen die voorgesteld worden in dit concept toetsen op hun haalbaarheid. De studie onderzoekt onder meer de effecten van de geplande heraanleg van de Meirbrug, Lange Koepoortstraat en de stadslus op het verkeer in de wijk. Ook de effecten op Paardenmarkt en Klapdorp, die qua circulatie nauw samen hangen met de Stadswaag, worden onderzocht.

De Stadswaag wordt een volwaardige schakel binnen een netwerk van fiets- en voetgangersverbindingen doorheen de wijk. Het plein ligt namelijk op een route tussen de binnenstad en het eilandje. De ambitie van de academie om haar toegang aan de Stadswaag op te waarden biedt kansen om campus en plein beter met elkaar te verbinden.

De Stadswaag wordt een autoluw plein. Bestemmingsverkeer (inritten, hulpdiensten, laden en lossen) kan het plein bereiken via de Hoornstraat. De Raapstraat, Hoornstraat en Lange Brilstraat worden ingericht als woonerf. Waar de straten breder zijn dan 8m, is plaats voor parkeervakken en bomen. Asverschuivingen zorgen er voor remming van het autoverkeer. De Raapstraat en Lange Brilstraat worden doorlopend: fietsers en voetgangers kunnen doorsteken naar het plein, autoverkeer niet. Er wordt keermogelijkheid voorzien voor auto's aan het uiteinde van beide straten. Door het doorgaand verkeer autoverkeer van het plein te halen, kan de kwalitatieve pleinruimte worden uitgebreid. Er kan zo volop worden ingezet op verblijfskwaliteit.

De bestaande bomen worden behouden. Er zal rekening gehouden worden met de wortelopdruk door het plein zoveel mogelijk te verhogen bij de nieuwe aanleg. Ook ondergronds worden maatregelen genomen om de bomen kans te geven om gezond verder te groeien. De technische uitwerking van de boomgroeiplaatsverbetering volgt in de volgende fase(s).

De terrassen op het plein blijven behouden. Alle horecazaken krijgen een deel gevel- en een deel eilandterras tussen de bomen.

Rondom het plein en buiten het centrale deel met de bomen wordt een circulatiezone voorzien in functie van laad- en losbewegingen, hulpdiensten en de toegankelijkheid van private inritten.

Centraal op het plein komt extra gebruikersruimte vrij. Door middel van een beperkt hoogteverschil wordt er hier een 'plein op het plein' gecreëerd waar de nadruk ligt op verblijven. Het centrale deel blijft een open ruimte met zitmeubilair, vlot toegankelijk voor voetgangers vanuit de zijstraten. De zone die verhoogd wordt aangelegd, zal worden gebaseerd op de contouren van het voormalige waaggebouw en refereert zo aan de belangrijke historie van het plein. Ook in de uitwerking van de materialisatie kan de archeologische laag zichtbaar worden gemaakt.

Het ophogen van het plein biedt ook kansen om ondergrondse maatregelen te nemen die de Stadswaag omvormen tot een klimaatrobuust plein. Door de groeicondities van de bomen te verbeteren, kunnen zij hun rol als temperatuurregulator ten volle opnemen en bijdragen tot het verminderen van hittestress. De ophoging van het centrale deel past ook in een waterverhaal. Het waterplan van de stad schrijft immers voor dat in de (minerale) kernstad hemelwater maximaal lokaal moet worden gebufferd of hergebruikt. Door het maaiveld naar boven te brengen, wordt er een ondergrondse ruimte gecreëerd om water op te slaan met het oog op hergebruik, hetzij voor de bomen, hetzij als een zichtbaar (speel)element op het plein. Ook water dat afstroomt van de daken kan aangesloten worden op het watercircuit van het plein om zo het rioleringsstelsel verder te ontlasten.

Fietsenstalling wordt zoveel mogelijk op de kop van de zijstraten voorzien. De bestaande drinkwaterfontein wordt teruggeplaatst. Er wordt een ondergrondse aansluiting voorzien voor een plaszuil.

In samenspraak met de curator 'Collectie Kunst in de Stad', zal een kunstenaar worden geselecteerd die op het plein een kunstwerk zal realiseren. Het gaat om een permanent kunstwerk dat na oplevering wordt opgenomen in de 'Collectie Kunst in de Stad – Middelheimmuseum'.

Parkeerbalans

Het concept resulteert in een neutrale parkeerbalans op de Stadswaag, Lange Brilstraat en Hoornstraat.

In de Raapstraat resulteert het concept van 13 parkeerplaatsen in de bestaande toestand naar zeven parkeerplaatsen in de nieuwe toestand door de inrichting als woonerf (asverschuiving, bomen, fietsenbeugels).

Bomenbalans

Het concept resulteert in een positieve bomenbalans door nieuwe bomen in de Raapstraat, Hoornstraat en Lange Brilstraat.

Hemelwaterplan

Op 19 januari 2018 (jaarnummer 501) keurde het college het hemelwaterplan goed.

De Vlaamse wetgeving en het hemelwaterplan van de stad Antwerpen stellen dat maximaal moet worden gestreefd naar bronmaatregelen om hemelwater op te vangen en te verwerken.

De Stadswaag, Raapstraat, Hoornstraat en Lange Brilstraat ligt in een zone waar het rioleringsstelsel gescheiden aangelegd moet worden. Voor deze zone wordt een gescheiden systeem met waar mogelijk bronmaatregelen (hergebruik, infiltratie, buffering) voorgesteld.

In de volgende fase zullen de ontwerpmaatregelen opgenomen worden die nodig zijn om de infiltratie en buffering toe te passen die nodig zijn volgens de berekeningen en regels zoals beschreven in het hemelwaterplan.

Financiële gevolgen

Nee

Algemene financiële opmerkingen

Het voor deze opdracht vereist budget is voorzien op doelstelling 2ANT011101M00704.

Strategisch kader

Dit besluit past in de realisatie van volgende doelstellingen/projecten:

- 9 - Decentralisatie
  - 2ANT01 - De kern van een moderne, leefbare en bruisende stad
    - 2ANT0111 - Strategisch Programma: Wandelstad
      - 2ANT011101 - Wandelstad
        - 2ANT011101M00704 - SWOU11821 Hoornstraat, Lange Brilstraat, Raapstraat, Stadswaag (Stadswaag en omgeving)

Adviezen

Coördinatieoverleg openbaar domein

Advies: Gunstig onder voorwaarden

Motivering: Advies Commissie openbaar domein

- 27/01/2020
- Het coördinatieoverleg openbaar domein geeft gunstig advies op de projectdefinitie op voorwaarde dat
  - een analyse en onderzoek wordt uitgevoerd naar de impact van dit scenario op de wijkcirculatie, het bestemmingsverkeer en de bereikbaarheid binnen de wijk;
  - in afwachting van het resultaat van het wijkcirculatie-onderzoek, het concept, waarbij het plein autoluw en de zijstraten (Lange Brilstraat en Raapstraat) doorlopend worden gemaakt, verder uitgewerkt wordt;
  - het ontwerp voor Stadswaag wordt afgestemd op het masterplan van de open campus;
  - bij de uitwerking en materialisering van het plein rekening wordt gehouden met het fietscomfort;
  - extra fietsenstallingen voorzien worden in de zijstraten;
  - bij de verdere uitwerking van het centrale plein onderzocht wordt op welke manier bespeelbaarheid geïntegreerd kan worden;
  - de integratie van een plaszuil ter hoogte van de inham verder onderzocht wordt;
  - de hoeveelheid evenementen in beeld gebracht worden in functie van de inrichting, materialisering, beheer en onderhoud van het plein;

- bij de participatie de buurt nauw betrokken wordt in functie van draagvlak vanuit zowel bewoners als horeca;
- binnen het totale project bekeken op welke manier foutparkeren kan ontmoedigd worden;
- de integratie en mogelijke visualisatie van de archeologische site in nauw overleg met de dienst Archeologie verder wordt uitgewerkt;
- onderzocht wordt of bijkomende vergroening in de zijstraten mogelijk is.

Besluit

Artikel 1

Het districtscollege keurt de projectdefinitie en het concept (27 januari 2020) voor de wegeniswerken in de Hoornstraat, Lange Brilstraat, Raapstraat, Stadswaag, district Antwerpen, goed.

Artikel 2

Het district neemt kennis van de mobiliteitsvoorwaarden.

Artikel 3

Dit besluit heeft in principe geen financiële gevolgen.

Artikel 4

Het districtscollege geeft opdracht aan:

dienst	taak
SW/PR	opdracht aan Water-Link: opmaken ontwerpmaatregelen voor infiltratie na de inspraakprocedure concept uitwerken tot een voorontwerp
SW/PR	mobiliteitsvoorwaarden ter goedkeuring voorleggen aan het college
bestuurscoördinator district	communicatie en participatietraject organiseren

Bijlagen

1. 20200127_COD_verslag.pdf
2. 20200127_11821_PD.pdf